

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

Amstelland

Nummer 129—februari 2023

Uitgave van de NGV Afdeling Amsterdam e.o.

Dinsdag 21 februari 2023 in De Thomas:

19:30 uur Afdelingsledenvergadering

**20:00 uur Lezing over voor iedere genealoog
zo nuttige *Geneaknowhow platform***

**EEN BIJZONDERE
STADSBESTUURDER
UIT WEESP 20**

Inhoud	Va.
Afdelingsactiviteiten	
Uitnodiging en agenda ALV 21-02-2023	03
Notulen ALV 15-11-2022	04
Mutaties Ledenbestand (t/m 1 februari 2023)	06
Jaarverslag 2022	07
Artikelen en algemene berichten	
Redactioneel <i>Waarom wij digitaal verder gaan</i>	03
Gast sprekers op de Zuidas:	
Dinsdag 21 februari 2023 lezing Paul Balm over: Geneaknowhow	09
Aankondiging lezing 21 maart 2023 Erik Swierstra over <i>Sloterpolder</i>	09
Verslag lezing Nanda Geuzebroek over <i>Weeskinderen</i>	10
Verslag lezing Jos Grimmelikhuizen over schrijven familiegeschiedenis	13
Gevangen in Glas (Veenhuizen)	...15
Uw familie verhalen: <i>Mijn broer en ik hebben onze vader niet gekend</i>	16
Project NIOD <i>Sporen van vervolging</i>	17
<i>Buitenland kort: CompGen, Trove en boek The Lost Family</i>	18
Waar komt die naam vandaan: de Schreierstoren	19
<i>Een bijzondere stadsbestuurder uit Weesp</i> door Hans van den Dool	21
Register Amstelland 2022	27
Op de achterkant binnen	
Afdelingsbestuur	Redactie
Colofon	Lid worden van de NGV

Beeldverantwoording:

P. 6 Burgerwapen Witsen: naar Nederland's Patriciaat, 44e jg. (1958) / Amsterdam affiche ontworpen door Coen van Os, circa 1950
 p. 9 Erik Swierstra; p. 12, 19, 20 Stadsarchief Amsterdam; p. 15 museum Veenhuizen; p. 16 Peter Miebies p. 17 NIOD p. 21 e.v. internetvondst

Al onze bijeenkomsten zijn in **De Thomas**,
 Prinses Irenestraat 36 (nabij Beethovenstraat en WTC) 1077 WX Amsterdam.
 (020 673 81 71 info@dethomas.nl) tenzij anders aangegeven.

De Thomas is goed bereikbaar met het openbaar vervoer en fiets:

tram 5. bus 65 of 246 Check voor uw vertrek altijd een
 OV-reisplanner, zoals 9292.nl

Voor de auto geldt op straat tot 21.00 uur betaald parkeren. Tot ca. 19.30 uur is er voldoende ruimte. De Thomas ligt vlakbij een afrit van de A10. De parkeergarages rondom Station Zuid zijn heel duur. Voor sommige heb je zelfs een abonnement nodig. Pas op: parkeer echt in de Irenestraat zelf, want met een parkeerapp kun je in omliggende straten niet langer dan 1 uur parkeren!

AMSTELLAND

Waarom wij digitaal verder gaan

Oplopende kosten en afnemende ledenaantallen zijn de reden waarom het bestuur van de afdeling Amsterdam en omstreken er voor gekozen heeft om met ingang van 1 januari 2023 over te gaan naar een digitale verzending van onze periodiek *Amstelland*.

Telkens wanneer *Amstelland* beschikbaar is zult u van onze Webredacteur een email ontvangen met daarin een link naar de nieuwe periodiek. Ook kunt u op die plek de periodieken van een aantal eerdere jaren lezen.

Uitnodiging ledenvergadering

De volgende afdelingsledenvergadering vindt plaats op dinsdag 21 februari aanstaande in De Thomas, Pr. Irenestraat 36, 1077 WX Amsterdam. Aanvang 19:30 uur.

U bent van harte welkom!

Agenda ALV 21-02-2023

1. **Opening en vaststellen agenda**
2. **Mededelingen**
3. **Goedkeuring notulen ALV d.d. 15-11-2022**
Zie volgende pagina
4. **Goedkeuring Jaarverslag 2022**
Zie bladzijde 8 en verder
5. **Financiën**
6. **Bestuursverkiezing**
De heren K.E. Mensink en F.P.M. Garnier zijn reglementair aftredend. Beide heren stellen zich opnieuw herkiesbaar. Het bestuur stelt voor om beide heren voor een volgend termijn te benoemen.
7. **Benoeming / mandatering afgevaardigden naar de NGV Algemene Vergaderingen (AV) in 2023**
Het bestuur stelt voor om dhr. K.E. Mensink en mw. W. Furrer-Kroes opnieuw te benoemen tot afgevaardigde en plaatsvervangend afgevaardigde en hen mandaat te geven.
8. **Verslag van de afgevaardigden van AV dd. 26-11-2022**
9. **Rondvraag**
10. **Sluiting**

Notulen ALV 15-11-2022

IN DE THOMAS, PR. IRENESTRAAT 36, 1077 WX AMSTERDAM

Bestuur	K.E. Mensink, W. Furrer-Kroes, E.A.M. Stricker
Afwezig m.k.	Bestuursleden M. Plat, F.P.M. Garnier, M. van der Knoop en leden W. Nypels en E. Wiersma
	Aanwezig 18 leden inclusief bestuur.

1. OPENING EN VASTSTELLEN AGENDA

De voorzitter opent om 19.35 uur de vergadering en heet iedereen welkom. Aan de agenda wordt de goedkeuring van de notulen van de Algemene Ledenvergadering (ALV) van 19-04-2022 toegevoegd.

2. MEDEDELINGEN

Er zijn geen mededelingen.

3. INGEKOMEN EN UITGAANDE POST

Naast de afmeldingen zijn de stukken van het HB betreffende de AV van 26-11-2022 binnengekomen.

4. GOEDKEURING VERSLAG ALV VAN 19-4-2022

Het verslag wordt zonder opmerkingen vastgesteld.

5. VOORBEREIDING ALGEMENE VERGADERING (AV) 26-11-2022

⊙ Speerpunten GensDataPro en Heraldiek

In welke mate is GDP nog van belang nu er meerdere gratis goede programma's op de markt zijn? Over Heraldiek verschillen de meningen; veel voorouders zijn van eenvoudige komaf en hun nazaten hebben daar dus weinig mee. Aan de andere kant kan dit onderwerp ook nieuwe leden trekken.

Mw. M. Vulsma-Kappers was het eens met de in de AV-notulen (22-5-2022) genoteerde opmerking over de unieke *Heraldische Bibliotheek* van de NGV. Zij wees erop, dat er veel genealogische informatie in de boeken verstopt zit. Zij ontdekte dit bij het samenstellen van de *Inventaris Heraldisch Archief*, waarvoor zij van ieder boek zo ongeveer alle bladzijden had omgeslagen. Heraldiek kan gebruikt worden bij genealogische bewijsvoering. Als voorbeeld noemde zij een handschrift van Nicolaas Witsen (zie eindnoot*), waarin een gevierendeeld wapen het bewijs van de kwartieren van voorouders ondersteunde. Heraldiek zou volgens haar *in de NGV* méér de genealogie moeten dienen.

⊙ Het Strategisch Plan (voor de toekomst van de NGV)

Enkele punten hadden mw. Vulsma speciaal getroffen, met name de beoogde inkrimping van het Informatiecentrum (incl. decimering van de afd. Periodieken), publiceren bij Gens Nostra en de toekomstige huisvesting. Mw. Van der Velden vertolkte de gevoelens van de aanwezigen door voor te stellen de aangedragen punten niet pas mondeling in de Algemene Vergadering uit te spreken, maar schriftelijk ter kennis te brengen van het HB en de AV. Dit wordt door de voorzitter toegezegd. Desgevraagd zal mw. Vulsma de secretaris helpen bij het formuleren van de punten.

⊙ Contributieverhoging

Er wordt akkoord gegaan met de contributieverhoging van € 3.—mede omdat er vertrouwen is in de aanpak van het huidige HB bestuur. Wel wordt aangegeven dat er vaak alleen op afdelingsniveau bezuinigd wordt maar dit zou ook moeten gelden voor Gens Nostra. Dus moet er geprobeerd worden de leden voor te stellen om een digitaal in plaats van een papieren lidmaatschap te nemen, in ieder geval voor de afdelingsbladen. Dit laatste wordt vaak door afdelingsbesturen zelf aangegeven.

Dhr. P.M. Moreu - vraagt of de verhoging van € 3.—voor alle abonnementen geldt. Dit betreft de post- en digitale abonnementen op Gens Nostra en de eerste afdeling, gezinsleden en bijkomende leden van een extra afdeling gaan € 1.—meer betalen.

⊙ Overige zaken

Het afdelingsbestuur staat afwijzend ten opzichte van TikTok en Instagram, deze bieden geheel andere dingen die voor de genealoog minder interessant zijn.

HB - Denk bij eventuele samenwerking met andere organisaties zoals *Geneaknowhow*, *'Ons voorgeslacht'*, *Veluwse geslachten*, *Genealogie online* ook aan de HCC met een zeer grote groep geïnteresseerden in de genealogie.

Wanneer men na afloop van de huidige huurovereenkomst moet besluiten te gaan verhuizen in verband met de huurkosten wordt het HB de raad gegeven om nu al naar een andere locatie op zoek te gaan.

6. AMSTELLAND

Zoals al in de Nieuwsbrief gemeld wordt Amstelland vanaf 2023 digitaal aan de leden aangeboden in verband met de steeds hoger wordende druk- en verzendkosten.

De voorzitter doet een dringende oproep voor versterking van de redactie.

Vooraf meedenken met de huidige leden is van belang.

Ook is er een verzoek om artikelen aan te leveren want er is altijd een tekort aan door de leden geschreven artikelen. Vaak komt het alleen op de redactieleden zelf aan. Een idee voor een artikel kan altijd in goed overleg uitgewerkt worden.

7. RONDVRAAG

Dhr. Van der Velden – De afdeling Nijmegen stoot boeken af. (De afdelingen zijn wel benaderd met de vraag of er interesse is om boeken over te nemen, wellicht is deze vraag ook aan de betreffende leden gesteld).

Dhr. H. Bovenkerk stelt dat tijdschriften welke heemkunde betreffen behouden moeten blijven. Deze bevatten veel geschiedenis van de omgeving, die van belang kan zijn om een familie verhaal samen te stellen. Digitaliseer ze in ieder geval.

Dhr. Van den Dool stelt voor om dit aan te bieden aan Delpher zodat het niet verloren gaat.

8. SLUITING

De voorzitter sluit om 20.05 uur de vergadering.

* Er zijn overigens méér (oude) burgerwapens bekend dan adellijke. Ook leden van – bijvoorbeeld – een dorpsbestuur moesten zegelen. Het Stadsarchief Amsterdam bezit diverse handschriften, verlucht met wapens van

Amsterdamse families. Nicolaas Witsen (1641-1717) stamde uit zo'n oude familie (Gaeff alias Opsy). Hij had vele functies, was o.a. burgemeester, gedeputeerde, kerkmeester, ambassadeur [zie Johan E. Elias, *De Vroedschap van Amsterdam*, deel I, pag. 544, 545; opmerking van Elias: Witsen maakte meer naam als geleerde dan als staatsman]. M. V-K.

MUTATIES LEDENBESTAND (BIJGEWERKT T/M 1 FEBRUARI 2023)

Nieuw lid:

Mw. P.R. Roffel, Amsterdam
Mw. Y. van Kruijssen, Amsterdam
E. Timmerman-Ayson, Amstelveen

Lidmaatschap beëindigd:

Drs D. Betlem, Amsterdam
F. van Kooij, Amsterdam
J. Sluman, Weesp
Mw. E.A.J. de Jongh, Amsterdam
Mw. C. Roozenboom, Weesp
Mw. J.A.C.A. Roesink-Swierserijn, Abcoude
Mw. R. Sels-Emous, Kortenhoef
F.L. Verhagen, Apeldoorn
Mw. K.L. Vring, Alphen aan de Rijn
J. Sträter, Saerbeck, Duitsland
B. Dobber, Weesp
J. van der Wilk, Amsterdam
E.J. van Duijnhoven, Randers, Denemarken
H.T. Rooijackers, Weesp
Mw. M. Gentenaar, Weesp
A.G. Vendrig, Weesp
Drs. R.H.M.G. van der Mast, Amsterdam
J. Oskam, Diemen
R. Fransen, Amstelveen
Mw. M.D. Mettau-Hagedoorn. T Veld
H. Kuhlman, Amsterdam
E.J. Heskes, Eindhoven
L.B.M. de Rooij, Diemen

Overleden:

J.J.M. Wijnands, Hoofddorp

Adreswijziging:

H.J. Duineveld, Weesp
S.A. Visser, Lelystad
F.C. van der Ahé, Den Helder
A.G.N. Harte, Aalsmeer

Jaarverslag 2022

BESTUUR

Het afdelingsbestuur bestond aan het begin van het jaar 2022 uit de volgende zes personen (tussen haakjes het jaar van reglementair aftreden): drs. K.E. Mensink, voorzitter (2023), mw. W. Furrer-Kroes (2025), secretaris en de leden mw. M.J. Plat, webmaster en budgethouder (2024), mw. M. van der Knoop (2024), mw. E.A.M. Stricker (2025), dhr. P.P.A. Moreu (2023) en dhr. F.P.M. Garnier (2023).

De heer Moreu heeft in maart zijn bestuursfunctie door omstandigheden neer moeten leggen. De dames Furrer-Kroes en Stricker zijn tijdens de ALV in april herkozen.

Het bestuur heeft zeven keer vergaderd; deze vergaderingen hebben merendeels online plaatsgevonden. Er werden twee Algemene Vergaderingen (AV) gehouden die door onze afgevaardigden, mw. Furrer-Kroes en dhr. Mensink, werden bijgewoond.

AFDELINGSBIJEENKOMSTEN

Net als in de jaren 2020 en 2021 was het Coronavirus er weer de oorzaak van dat er lezingen werden geannuleerd. Maar vanaf maart werden de beperkingen opgeheven en werden er weer lezingen georganiseerd. Tot aan de zomervakantie konden we nog terecht in de Pelgrimskerk. Omdat deze kerk na de zomer niet meer beschikbaar zou zijn, verhuisden we naar de Thomaskerk (De Thomas) in de Prinses Irenestraat nabij station Zuid.

In het afgelopen jaar zijn de volgende lezingen gehouden:

15 maart	<i>Jordanezen 'opgezonden' naar Veenhuizen</i> door Mieke Krijger en Vip van Dalen van het Jordaanmuseum,
19 april	<i>Het nut van belastingregisters in genealogisch onderzoek</i> door Aad Verouden,
20 september	<i>Onderzoek naar voorouders in Nederlands-Indië</i> door Kevin Felter,
11 oktober	<i>Amsterdamse straatnamen</i> door Erik Schmitz,
15 november	<i>Aalmoezeniersweeshuis van Amsterdam 1780-1830</i> door Nanda Geuzebroek.

Gemiddeld werden deze lezingen door 21 leden inclusief bestuursleden bezocht. Daarnaast werd er op 7 oktober een excursie gehouden naar de Joodse begraafplaats te Muiderberg met 8 personen.

WEBSITE

Mw. Plat beheert al vele jaren de afdelingswebsite. Zij stuurt vlak voor de bijeenkomsten per email een herinnering aan leden en gasten, van wie een emailadres bekend is.

De afleveringen van *Periodiek Besproken*, die mw. M. Vulsma-Kappers in 2022 samenstelde staan inmiddels op onze afdelingswebsite. Dit zijn de nummers 25 (271), 26 (272) en 27 (273).

FINANCIËN

Zoals vorig jaar vermeld worden de financiën van alle afdelingen beheerd door de penningmeester van het Hoofdbestuur (HB). Wel heeft de afdeling in de persoon van Mw. Plat een budgethouder, die de uitgaven van de afdeling overlegt met de penningmeester van het HB en jaarlijks een afdelingsbegroting opstelt.

FACEBOOKPAGINA

Deze afdelingspagina (<https://www.facebook.com/ngvasd/>) wordt bijgehouden door mw. Plat.

AFDELINGSBLAD AMSTELLAND

Dit jaar verscheen *Amstelland* viermaal, namelijk de nummers 125 t/m 128 met in totaal 124 bladzijden. Het register staat elders in dit nummer.

De redactie bestond ook het afgelopen jaar uit de dames Vulsma-Kappers en Furrer-Kroes en de heren H. Bovenkerk en E. Wiersma, eindredacteur. Ook dit jaar wisten zij het blad weer met prachtige artikelen te vullen. In het bijzonder moet natuurlijk wel de kwartierstaat van Sicco Pieter Doolaard, de koster van de Pelgrimskerk, worden vermeld. Deze kwartierstaat, gepubliceerd in ASL #127 is uitgezocht en opgesteld door mw. Vulsma-Kappers met medewerking van mw. Furrer-Kroes.

BIBLIOTHEEK

Onze bibliotheekkast is meeverhuisd naar de Thomaskerk. De functie van beheerder van de bibliotheek is helaas nog steeds niet opgevuld. Verder zijn wij nog aan het nadenken over het presenteren van de boeken aan de leden.

LEDENADMINISTRATIE

Mw. Stricker beheert de ledenadministratie van de afdeling.

Op 1-1-2022 telde de afdeling **319** leden.

Mutaties aantal leden:

- nieuwe leden:	8
- van andere afdelingen:	1
- naar andere afdelingen:	1
- lidmaatschap beëindigd:	22
- overleden:	8

Saldo per 1-1-2023: **297** leden.

BEZOEKERSRAAD STADSARCHIEF

Dhr. Mensink was vertegenwoordiger namens afd. Amsterdam e.o. Door veranderingen op dit gebied is de Bezoekersraad opgeheven; er hebben geen bijeenkomsten plaatsgevonden.

Wil Furrer-Kroes, secretaris.

Geneaknowhow

Lezing Paul Balm, voorzitter Stichting Geneaknowhow op 21 02 2023 vanaf 20:00u

Digitale Bronbewerkingen Nederland en België is de meest bekende site van geneaknowhow.net, een platform dat eind vorige eeuw tot stand kwam op initiatief van Herman de Wit en Hein Vera.

Doel is het bieden van ondersteuning bij genealogisch onderzoek in de brede zin van het woord. We proberen onderzoekers nieuwe aanknopingspunten te bieden, niet door pasklare antwoorden aan te bieden, maar door 'eigen'/actief onderzoek in primaire en secundaire bronnen te stimuleren.

De site startte in 1997 en bevat inmiddels de grootste verzameling links naar vrij toegankelijke genealogische bronbewerkingen in de Benelux (> 20.000 links). Zodoende is hij een druk bezochte bron van informatie. Vermeldingen zijn gerangschikt per provincie, regio en plaats.

Om de continuïteit te waarborgen is Geneaknowhow sinds 2009 een stichting (zonder winst oogmerk). Vastgelegd is onder meer dat de sites reclamevrij blijven. De exploitatie wordt mogelijk gemaakt door donateurs, en alle werkzaamheden worden op vrijwillige basis verricht.

Voor het beantwoorden van onderzoeksvragen is helaas geen capaciteit, wel maken we incidenteel een uitzondering voor vragen uit USA, Canada en Australië.

Een deel van de bewerkingen waar naar verwezen wordt door de Stichting beheerd. Het betreft afbeeldingen van bronmateriaal op *Van Papier Naar Digitaal* (VPND) en originele bronbewerkingen aangeleverd door onderzoekers (*Geneascript*), beide te bereiken via de startpagina geneaknowhow.net.

Tijdens de lezing zal Paul Balm kort iets vertellen over de geschiedenis van de onderdelen van Geneaknowhow en een selectie tonen uit het uitgebreide aanbod.

Sloterpolder

Lezing Erik Swierstra op 21 maart:
Tuinderijen aan de randen van Amsterdam en in de Sloterpolder.

Vanaf het begin van Amsterdam tot ver in de 20e eeuw werden net buiten de stad groenten verbouwd en in de stad verhandeld. De tuinderijen (of warmoezerijen) verschoven steeds verder naar de randen van de stad, totdat ook in Nieuw-West de laatste tuinders moesten wijken voor de oprukkende woningbouw. Een beeld van

een verdwenen 'dorp aan de rand van de stad' waar tuinders op hun land werkten.

WEESKINDEREN

OVER EEN GROTE GROEP VERGETEN EN VERLATEN KINDEREN

Verslag Harry Bovenkerk

Nanda begon in 1985 met genealogisch onderzoek. Zij startte met veel telefonisch contact opnemen met mensen met dezelfde (West-Friese) familienaam. Op enig moment kreeg zij een boekje in handen met registers van vondelingen. Dat boekje uit 1791 zat vol met losse briefjes. Nanda was daar zo van onder de indruk, met name van het onverwacht grote aantal vondelingen, dat zij in 2014 besloot daar verder onderzoek naar te doen. Tot op dat moment wist Nanda weinig tot niets van het *Amsterdamse Aalmoezeniersweeshuis* (AMWH). Hoe ging Nanda in haar onderzoek te werk en wat leverde haar dat op?

Het eerste armenhuis

In 1613 werd in het toenmalige Clarissenklooster aan het Singel een armenhuis ingericht, het *Aalmoezeniershuis*, onder beheer van armenvaders (aalmoezeniers). Zij zorgden voor de opvang van hulpbehoevende volwassenen en kinderen (toentertijd aangeduid als 'bedelaars, vagebonden, verlaten kinderen en dergelijke lieden, alsmede échte armen, volwassenen en kinderen') en verstrekten turf en levensmiddelen in de bedeling (aalmoezen).

Omdat die ruimte al snel te klein werd, werd in 1666 een nieuw gebouw aan de Prinsengracht in gebruik genomen. Dat was het AMWH voor wezen, verlaten kinderen, kinderen van zeevarende zee-lieden en vondelingen. In 1680 vond uitbreiding plaats met een ziekenhuis. Het AMWH was bedoeld voor hoogstens 800 kinderen, maar er waren in 1683 al 1.300 kinderen opgevangen, reden voor de aanbouw van een nieuw woongedeelte.

In de Franse tijd rond 1800 woonden er zo'n 2.500 kinderen in het overvolle weeshuis en waren er 1.860 in gezinnen ondergebracht. Gemiddeld werden er in 1810 twee zuigelingen per dag op de stoep gelegd.

De Koloniën van Weldadigheid

Ondanks heftige protesten van de regenten en de Amsterdamse bevolking, werd het AMWH bij Koninklijk Besluit van november 1822 verplicht om alle kinderen boven de zes naar de veenkoloniën in Drenthe te sturen. Nadat de regenten in 1824 unaniem hun ontslag hadden aangeboden, vond de sluiting van het AMWH in 1825 plaats. Het gebouw fungeerde na een ingrijpende verbouwing als Paleis van Justitie voor het Gerechtshof Amsterdam. De affaires van het AMWH werden in 1928 overgenomen door het Stadsbestedelinghuis dat gevestigd was naast het voormalige weeshuis.

De weeshuizen van Amsterdam

Het *Burgerweeshuis* nam wezen op van hervormde overleden ouders die officieel inwoner van Amsterdam waren. Andere religies hadden hun eigen weeshuis. Het AMWH verzorgde wezen die niet in andere weeshuizen terecht konden, meestal de allerarmsten, en vondelingen.

Nanda's Bronnenonderzoek

Nanda vond literatuur, waaronder een doctoraalscriptie over het AMWH. Verder staat in deel 4 van 'De Wagenaar' een uitgebreide beschrijving van het AMWH. 'De Wagenaar' is de populaire naam van een uitgebreide beschrijving van de geschiedenis van Amsterdam door de historicus Jan Wagenaar (1709-1773).

De administratie van het AMWH

vormt een belangrijke bron voor de genealoog. Van de opname getuigen zowel *Innameboeken* als *Minnenkleding-betaalboeken* met daarin gegevens over bij hen geplaatste kinderen. Wat betreft de plaatsing van zuigelingen bij minnen werd er in een *Uitbestedboek* bijgehouden bij wie zij ondergebracht werden. De vondelingen waren meestal pasgeboren baby's. Zij waren nog te jong om zonder moederlijke verzorgster in het weeshuis opgenomen te worden en werden daarom ondergebracht bij minnen.

Deze minnen vervulden de rol van moeder inclusief borstvoeding totdat de vondeling oud genoeg was, meestal rond het 4de levensjaar, om in het AMWH opgenomen te worden. Daar ontvingen zij schoolonderwijs.

Jongens werden op hun 15de als leerling uitbested bij een werkbaas. Meisjes bleven tot hun 18de in het weeshuis waar zij kleding (leerden) maken zowel voor de verkoop als voor gebruik door de weeshuisbewoners.

De volledige AMWH-administratie wordt nu beheerd door het *Stadsarchief Amsterdam*. U vindt de inventaris op de website van het Stadsarchief Amsterdam onder toegangsnummer 343. Nanda toonde deze inventaris in een PowerPoint-presentatie en liet zien waar de verschillende informatie te vinden is.

Soms is veel informatie te vinden

Maar dat is vooral in de vroege periode helaas niet altijd het geval. Gedurende een bepaalde periode werd in de administratie bij de naam van een min ook haar echtgenoot vermeld. Dat maakt het de huidige genealoog natuurlijk een stukje makkelijker.

Nanda kwam de naam van een min tegen die uitermate veel, zo'n 120, vondelingen verzorgde. De meesten daarvan stierven.

Waarschijnlijk deed deze min in de praktijk aan stervensbegeleiding van de meest ondervoede vondelingen. Slechts enkele vondelingbaby's overleefden hun eerste jaar in het AMWH. Bij achterlating waren ze vaak al ondervoed en verwaarloosd. Meestal was het de min die het overlijden van een haar toevertrouwde vondeling aangaf.

Het checken van begrafenisregisters op de naam van een min kan dus profijtelijk zijn.

In een heel uitgebreid Excelbestand houdt Nanda de vondelingen bij met hun gehele levensloop voor zover bekend. Zij liet de gevonden verwantschappen tussen de vondelingen en haarzelf en haar huidige verwanten zien. Momenteel is Nanda druk bezig met het maken van een index op minnen.

Betekenisvolle plekken

Leuk was het zien van de door Nanda gemaakte foto's van plekken in de buurt van het AMWH waar kinderen mogelijk te vondeling werden gelegd. Eén van de waarschijnlijke plekken was de verhoogde stoep van een koekenbakker om de hoek bij het weeshuis. Deze stoep was beveiligd door een hekwerk, dus veilig voor het kind. In de vondelingregisters staat aangegeven waar de vinder een vondeling heeft aangetroffen. En inderdaad: die koekenbakker werd vaak genoemd.

Nog wat constatering

Het onderzoek leerde Nanda dat over het algemeen de Nederlanders in vroeger tijden knuffelig omgingen met kinderen.

Ondanks dat het personeel van het AMWH zich inspande voor de kinderen, verhinderde de overbevolking van dit en de andere weeshuizen fatsoenlijke levensomstandigheden.

Uit de administratie blijkt dat al het personeel van het AMWH inwonend was.

Nanda Geuzebroek is auteur van het boek *Vondelingen, Het Aalmoezeniersweeshuis van Amsterdam 1780-1830*, resulterend uit haar onderzoek.

Zij organiseerde in 2020 (helaas net in de ergste coronatijd) een tentoonstelling met dezelfde naam in het Stadsarchief Amsterdam. Deze tentoonstelling had als bedoeling de vergeten geschiedenis van het AMWH en de vondelingen terug te brengen in het collectieve geheugen.

Verder speuren:

<https://geuzebroek.info/vondelingen/aalmoezeniersweeshuis/>

<https://archief.amsterdam/inventarissen/details/343/withscans/0/findingaid/343/start/0/limit/10/flimit/5>

<https://onh.nl/verhaal/vondelingen-typeerden-de-armoede-in-amsterdam-rond-1800>

Voor meer informatie over het AMWH, zie het vrijelijk te downloaden *Bronnenboekje Aalmoezeniersweeshuis Amsterdam* van het Stadsarchief Amsterdam:

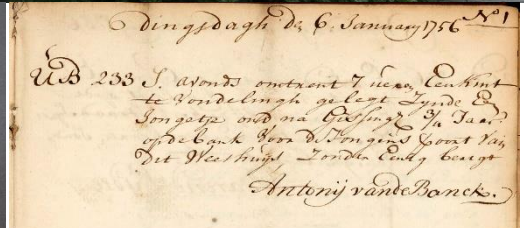
https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/955050/bronnenboekje_aalmoezeniersweeshuis.pdf

Nanda Geuzebroek
bij de verhoogde stoep
van de koekenbakker

Innameboek
met briefje

Inschrijving van een te vondeling gelegd jongetje op
dinsdag 6 januari 1756 " 's avonds omtrent 7 uren"

WIE SCHRIJFT DIE BLIJFT

OVER HET SCHRIJVEN VAN EEN FAMILIEGESCHIEDENIS

Vooraf krijgen de bezoekers een hand-out¹ met een ietwat verkorte versie van de PowerPointpresentatie.

Deze hand-out is ook te vinden op onze site. Voor geïnteresseerden heeft Jos aan de hand-out een leeslijst toegevoegd met boeken die betrekking hebben op familiegeschiedenis, ook het 12-stap-plan is daaraan toegevoegd.

Familiegeschiedenis, is dat nu een verhaal of geschiedenis? Jos vindt dit geschiedenis, omdat een verhaal bijvoorbeeld een vertelling, sprookje of een verslag is terwijl geschiedenis gaat over 'het gebeurde', feiten uit de historie. En dat is waar we als genealogen mee bezig zijn, de feiten op te zoeken over onze voorouders.

Jos begint zijn verhaal met een aantal citaten uit boeken waaronder die van de heer Hamers die aangeeft dat historische, sociale, culturele, godsdienstige en economische omstandigheden, alsook de streek of plaatselijke geschiedenis geheel in de genealogie zijn geïntegreerd. Wij moeten de personen zien leven in hun tijd.

Om dit te bereiken is een goede voorbereiding nodig voordat begonnen gaat worden met schrijven. De bezoekers worden meegenomen in een te volgen proces waarin de stappen uitvoerig worden besproken en toegelicht. Tijdens deze uitleg wordt met vele voorbeelden aangegeven waar je om moet denken maar ook vooral wat je niet moet doen. Belangrijk is dat je vooral jezelf moet afvragen voor wie je gaat schrijven, is er

een aanleiding (jubilea, reünie), je naaste familie kennis laten maken met hun voorouders of is je motief gewoon om iets te doen met al het gevonden materiaal. Bepalen wat de publicatievorm moet worden is belangrijk want om je naaste familieleden een indruk te geven over het leven van hun overgrootouders, geeft een totaal andere opbouw dan een naslagwerk van je voorouders voor een genealoog. Er is dus veel voorbereidend denkwerk nodig waarin je bepaalt wat de basisvorm gaat worden.

Is de basisvorm bepaald dan is de vraag over welk familielid, gezin of generaties je gaat schrijven en welke onderzoeksvragen daar dan bij horen om zoveel mogelijk compleet te zijn met de primaire gegevens. Als het een leesbaar stuk moet worden dan is aanvullende achtergrondinformatie, de secundaire gegevens, onmisbaar. Denk hierbij aan de levensomstandigheden zoals beroep, woonplaats, bezittingen, functies, godsdienst, etc. Maar ook of epidemieën, rampen, oorlogen, en dergelijke van invloed zijn geweest.

In het boekje *Hoe schrijf ik geschiedenis* staat dit: Door te focussen op het levensverhaal van enkele voorouders kan de tekst meer zeggingskracht krijgen, omdat de lezer zich wel met enkele personen kan identificeren, maar niet met honderden. Dit is precies wat een familiegeschiedenis leesbaar maakt.

¹ Deze hand-out kunt u ook verkrijgen via secretaris-asd@ngv.nl

Ook nu laat Jos met voorbeelden zien wat wel en wat niet goed is bij sommige uitgaven van familiegeschiedenis.

Belangrijk is om de tekst prettig leesbaar te maken, illustraties te gebruiken die ook betrekking hebben op de inhoud van de tekst en niet te verzanden in eindeloze details.

Kijk bij het zoeken naar illustraties naar uniek materiaal dat heel dicht bij de tekst staat. Een akte staat dicht bij de persoon maar het is onzin om alle akten op te nemen, zoek dus een enkele bijzondere akte uit. Illustraties van een gebeurtenis of ramp waar de hoofdpersonen zelf helemaal geen last van hebben gehad voegen niets toe.

Leg dus een verbinding met de personen of teksten en probeer relevant materiaal te kiezen. Een illustratie is geen bladvulling maar geeft beeldvorming aan de tekst en beschreven personen of gebeurtenissen. Let natuurlijk bij elke illustratie op de

auteursrechten, ga voor een goede kwaliteit en plaats vooral bijschriften om de illustraties te verduidelijken.

DE LEZER KAN ZICH WEL MET ENKELE PERSONEN IDENTIFICEREN, MAAR NIET MET HONDERDEN.

Het schrijfproces zelf is gebaat bij rust en regelmaat; even tussendoor een familiegeschiedenis schrijven gaat niet lukken.

Neem er de tijd voor en houd je aan de door jezelf opgeschreven opbouw. Schrijf in begrijpelijke taal en vooral in je eigen stijl, maak het aantrekkelijk om te lezen, wees volledig maar bondig, wees consistent in je teksten, opbouw en formulering, denk om een correcte spelling en grammatica en vermijd te veel details. Laat de concepttekst vooral door anderen lezen en beoordelen, luister goed naar commentaar, aanvullingen of verbeteringen en verwerk die.

Pas dan komen de laatste loodjes: kies een passende titel, ontwerp de titelpagina, stel het colofon samen, maak een keuze voor het formaat, bindwijze, vorm en kleur van de omslag, kies een drukker, uitgever en oplage.

Maar vooral: bewaak uw budget.

Jos beëindigt de presentatie met het 12-stappenplan:

1. Begin met een genealogisch onderzoek
2. Orden uw materiaal en kies een basisontwerp
3. Kies de werktitel en de onderwerpen
4. Vul uw gegevens aan, verzamel illustraties
5. Maak u een voorstelling van de lezer
6. Maak een indeling van hoofdstukken
7. Schrijf het concept

8. Vraag meerdere mensen om commentaar
9. Vul de tekst aan en verbeter die zo nodig
10. Maak het werk compleet
11. Geef het werk vorm, plaats de illustraties

12. Verzorg druk, uitgave en verspreiding

Hiermee is een eind gekomen aan een boeiende lezing die gebracht werd met de nodige humor.

(Verslag overgenomen van de NGV-afdeling Amersfoort)

Gevangen in Glas

WELKE NAAM HOORT BIJ WELKE GLASPLAAT?

GN0001
Pieter Bijlma

Strafgevangenis Leeuwarden

GN0002
Jan Bonsink

Strafgevangenis Leeuwarden

GN0003
Leonard Hubert Soetermans

Strafgevangenis Leeuwarden

GN0004
Pieter Cok

Strafgevangenis Leeuwarden

GN0005
Franciscus Josephus van den Berg

Strafgevangenis Leeuwarden

GN0006
Paulus Makkes Paulusma

Strafgevangenis Leeuwarden

Gevangen in Glas is een website met 1804 afbeeldingen van ontslagen gevangenen afkomstig uit de glasplaat collectie van het Nationaal Gevangenis­museum te Veenhuizen. Elke gevangene waarvan de naam bekend is heeft zijn eigen pagina met detentiegegevens en het misdaadverslag uit de plaatselijke kranten. Enkelens bleken zelfs in groepsverband de misdaad te hebben gepleegd; een partner in crime.

Het museum streeft ernaar alle afbeeldingen een naam te geven maar dat zal een queeste worden. Mogelijk komen we met je hulp een stap dichterbij. Herken je een foto of is een wijziging nodig komen laat het ons weten via contact.

Eens verborgen in een doos maar nu een naam bij het gezicht. Inmiddels zijn 1341 namen gevonden van de 1804 gezichten op de glasplaat. (15-1-2023)

<https://www.gevangeninglas.nl/>

Uw FAMILIEVERHALEN

Terwijl uw stamboom groeit, stoot u waarschijnlijk ook op verhalen. Verhalen die net iets meer zeggen over een moment in de geschiedenis van uw familie. Zoals bijvoorbeeld dit stukje in de NRC onlangs over de ouders van onze ex-eindredacteur Peter Miebies.

Als redactie zijn wij op zoek naar dergelijke verhalen. Welk verhaal schiet u nu te binnen? Laat het ons weten. Wellicht staat uw verhaal dan binnenkort ook in Amstelland.

'Mijn broer en ik hebben onze vader niet gekend'

Foto van: Peter Miebies (1944), Castricum

Op de foto: Jan Miebies (1914-1945) en Annie Miebies-de Langen (1917-2016)

Meer dan een stuk of vijf foto's waarop mijn ouders samen staan, zijn er niet. Zij zijn maar kort bij elkaar geweest. Mijn broer en ik hebben onze vader niet gekend.

„Zij hebben elkaar in 1936 leren kennen. Mijn moeder vertelde later over feesten in Den Haag, vóór de oorlog. Waarschijnlijk hebben zij elkaar daar ontmoet. Met name de zalen van de Haagse Dierentuin waren toen populair. De trompettisten Boy Edgar en Nat Gonella behoorden tot hun favorieten.

„Samen met vrienden gingen ze ook kamperen. Zij verloofden zich in april 1939. Eind augustus volgde de mobilisatie. Wachtmeester Jan werd eerst gelegerd in het Land van Maas en Waal, later bij de Grenadiers in Den Haag.

„Annie en Jan zijn in november 1942 getrouwd. Jan werkte bij het ministerie van Binnenlandse Zaken, dat in maart 1943 naar Apeldoorn verhuisde. Daar kregen ze een etage op de Apel-

doornse Parkweg.

„Jan raakte betrokken bij het verzet. Wat hij precies deed, wist ook mijn moeder niet. Tegen haar zei hij: 'Dat vertel ik na de oorlog wel. Nu is het beter dat je niks weet.'

„In april 1945, drie dagen vóór de bevrijding van Apeldoorn, is Jan gearresteerd. Met vijftien anderen is hij daar gefusilleerd in het Kruisjesdal.

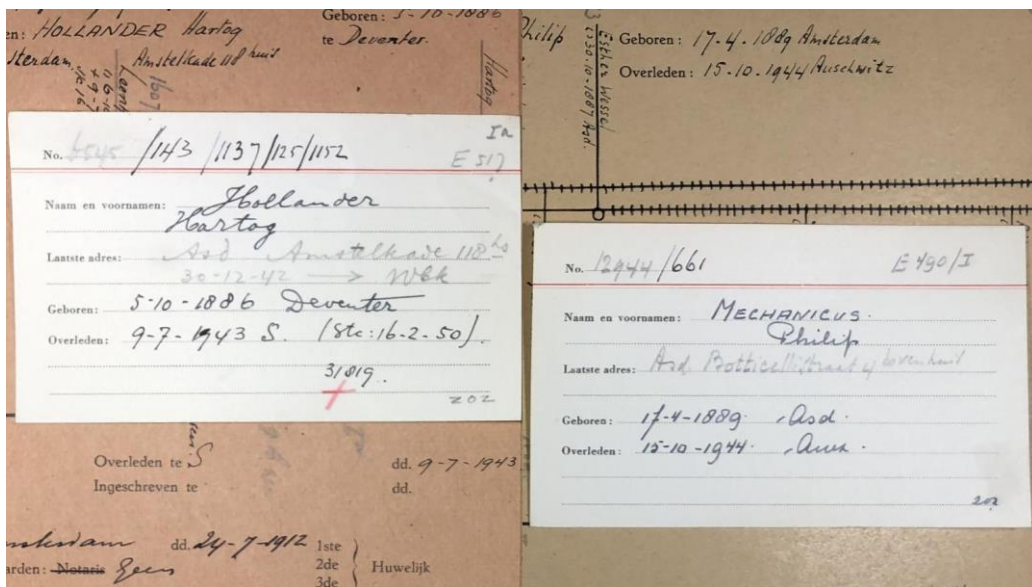
„Ik was toen een kind van ruim een jaar. Mijn broertje zou vijf maanden later geboren worden. Onze moeder heeft ons alleen opgevoed. Over onze vader weten we weinig. Thuis kwam hij zelden ter sprake en wij vroegen er niet naar toen we jong waren.

„Later wilden we wel meer weten, maar toen kampte onze moeder met geheugenproblemen. Jammer, maar ja - daar is niets meer aan te doen.”

Gijsbert van Es

Foto's van en verhalen over ouders zijn welkom via mijnouders@nrc.nl

Sporen van vervolging

Tussen 1949 en 1956 probeerden notarissen de nalatenschappen van duizenden weggevoerde joodse families te bezorgen bij hun nabestaanden. Voor hun zoektocht stelden zij bijna 20.000 stamboomkaarten op en legden dossiers aan die via meer dan 90.000 naamkaartjes geïndexeerd waren. Ook stelden zij registers en overlijdensaktes op.

De naamkaartjes bevatten administratieve codes die verwijzen naar de stamboomkaarten, dossiers, registers en aktes. Op de voorkant van de kaartjes staan bovendien naamgegevens en soms transportdata vermeld. Sommige kaartjes vermelden op de achterkant ook nog informatie over familierelaties, beroep en nationaliteit. Materiaal dat ook interessant kan zijn voor genealogen.

Via het vrijwilligersproject *Sporen van vervolging* wil het NIOD al deze kaarten nu digitaliseren. Het NIOD vraagt daarvoor uw hulp bij het invoeren van deze naamkaartjes en, in een later stadium, ook de stamboomkaarten. Zo raken adressen, familierelaties en soms zelfs beroep en transportdatum beter toegankelijk voor toekomstig onderzoek. U kunt dit vanachter uw eigen bureau thuis doen via het publieksplatform HetVolk.

Meer informatie vindt op de pagina:

<https://www.niod.nl/nl/projecten/sporen-van-vervolging>

Ook kunt u zich daar aanmelden als deelnemer.

BUITENLAND KORT

Compgen, 'dem Verein für Computergenealogie', is met bijna 25000 leden Duitslands grootste genealogische vereniging. En meer nog dan haar kwartaalblad *Computergenealogie* (met behalve heel algemene vaker zeer specialistische artikelen) zijn

haar [GenWiki](#), [Blog-Archiv](#), en [Forum für Familienforscher](#) handige open(!) bronnen voor genealogen geïnteresseerd in Duitse personen en families.

Hier en daar zult u nog wel merken dat daarbij uit vanouds verschillende databases en programma's geput wordt. Maar, dat moet echt gezegd worden, de eenheid wordt steeds sterker. We bevelen u deze bronnen van harte aan. <https://www.compgen.de/> .

Voor wie de belangstelling uitgaat naar Australische voorouders is er de site Trove. U kunt daar meer dan zes miljard digitale objecten van de National Library of Australia en honderden

andere Australische bibliotheken, universiteiten, musea, galerijen en archieven bekijken, waaronder boeken, tijdschriften, kaarten, archieven, foto's en oude kranten. Probleem is nu dat de Australische regering zegt dat de financiering van Trove in juli 2023 afloopt en bovendien constateert '(dat) zonder extra middelen de Bibliotheek de Trove-dienst volledig stop zal moeten zetten.' Ga nu dus snel kijken op

<https://trove.nla.gov.au/>

Maarten Larmuseau @MHDLarmuseau · 46 m

This new book is exciting and highly recommended: *The Lost Family - How DNA Testing Is Upending Who We Are*. So proud that I was interviewed by author [@libbycopeland](#) about paternity issues related with ancestry DNA tests [#geneticgenealogy](#) [#ancestryDNA](#)

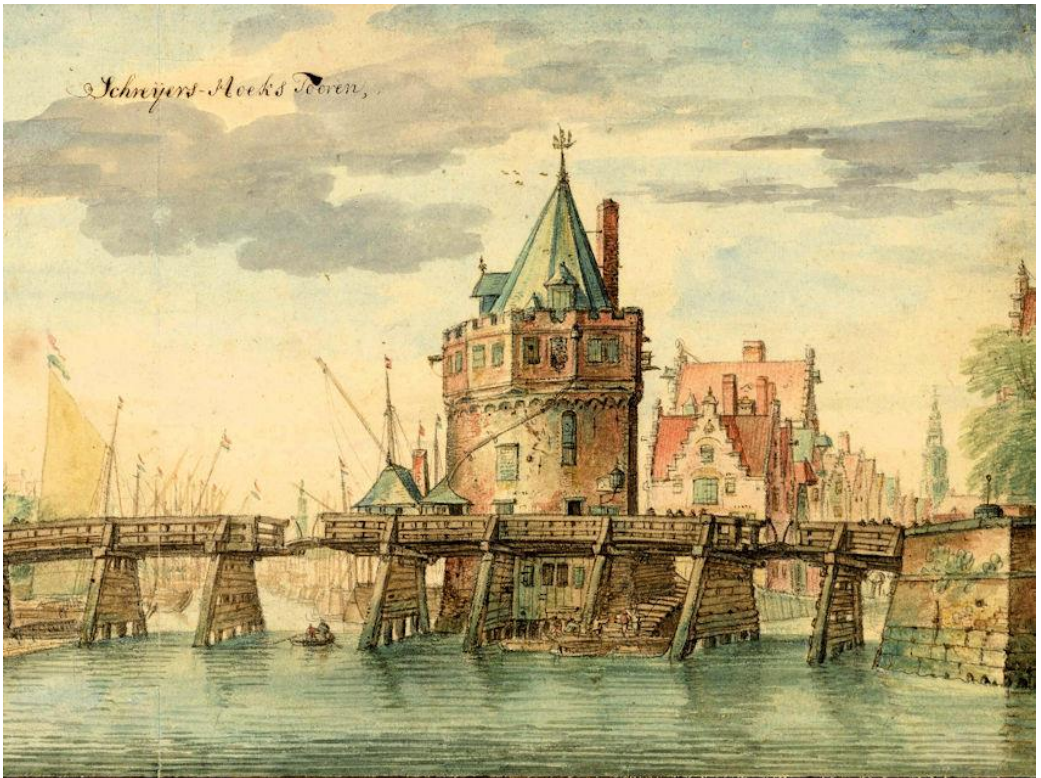
Before You Spit in That Vial, Read This Book

In "The Lost Family," Libby Copeland considers the ramifications of consumer genetic testing.

[nytimes.com](https://www.nytimes.com)

Uw redacteur las dit boek ook en vindt het een aanrader!

WAAR KOMT DIE NAAM VANDAAN?

Dichtbij het Kamperhoofd in Amsterdam was een stevig uitgevoerde vestingstoren in de muur opgenomen, de Schreierstoren. De toren heette de Schrayershoucktoeren, omdat de stadsmuur hier een scherpe hoek maakt (van schray = 'scherp').

De toren werd in 1487 gebouwd nadat de Lastage in gebruik werd genomen, toen Albrecht van Beieren in 1387 de stadsvrijheid verruimde tot 100 gaarden (368 m). Waarschijnlijk stond er al een voorganger toen de stad na 1452 tot de Gelderse kade uitgebreid werd.

Zowel het Kamperhoofd als de Schreierstoren maken deel uit van de verdediging van de toegang tot de stad via de Oudezijds Kolk.

Aan het eind van de vijftiende eeuw kreeg Amsterdam voor het eerst een stenen ommuring met verdedigingstorens en toegangspoorten. De Schreierstoren is de enige overgebleven verdedigingstoren. Andere overblijfselen van het verdedigingsbolwerk van de stad zijn het onderstel van de Munttoren en de Waag op de Nieuwmarkt.

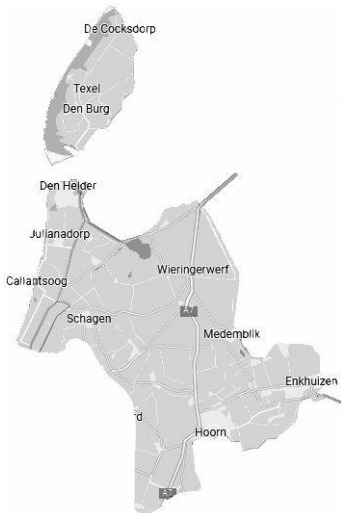
De toren wordt bekroond door een windvaan in de vorm van een koggeschip, het zegelbeeld van Amsterdam sinds de middeleeuwen. Onder de spits zijn de kantelen en de schietgaten te zien, die later zijn dichtgemaakt.

De Schreierstoren heette dus naar de schreie of scherpe hoek die de stadsmuur hier maakte met de Gelderse kade en de Oudezijds Kolk. De Schreierstoren is echter de geschiedenis ingegaan als de plek waar veel vrouwen hun geliefden hebben zien wegvaren, onzeker of ze hen ooit zouden terugzien.

Een gevelsteen met de afbeelding van een schreiende vrouw, een wegvarend schip en het jaartal 1569 heeft waarschijnlijk aan deze mythevorming bijgedragen.

Nagekomen bericht:

EEN NIEUWE NAAM VOOR EEN NIEUWE NGV AFDELING

Na samenvoeging van de afdeling Oostelijk West-Friesland en de voormalige afdeling Den Helder van de NGV is in overleg met de leden van beide afdelingen, gekomen tot de naam *Noord-Holland Noord*. Een beschrijving van het nieuwe afdelingsgebied vindt u op de website <https://www.ngv-afdelingen.nl/owf/>.

Het zal nog wel even duren voordat u overal de naam *Noord-Holland Noord* zult zien.

De nieuwe afdeling heeft als thuishaven het *Westfries Archief*, gevestigd aan de Blauwe Berg 5c te Hoorn.

SEBASTIAAN LUDOLF VAN EYTZEN

EEN BIJZONDERE STADSBESTURDER UIT WEESP

Figuur 1: 'Stadsbestuur van Weesp in 1652,' Schilderij van Gijsbert Jansz. Sibilla

Figuur 2: Cartouche behorende bij dit schilderij

Vlak voordat Weesp op 24 maart 2022 een stadsgebied binnen Amsterdam werd, bezochten mijn vrouw en ik het fraaie stadhuis in Weesp. In de raadszaal hangt daar het imposante regentenstuk van het stadsbestuur uit 1652. (Figuur 1)

Er hing een naambord onder. (Figuur 2) Nieuwsgierig keek ik wie op deze cartouche stonden. Eén naam intrigeerde me: iemand met de voornamen *Sebastiaan* en *Ludolf*.

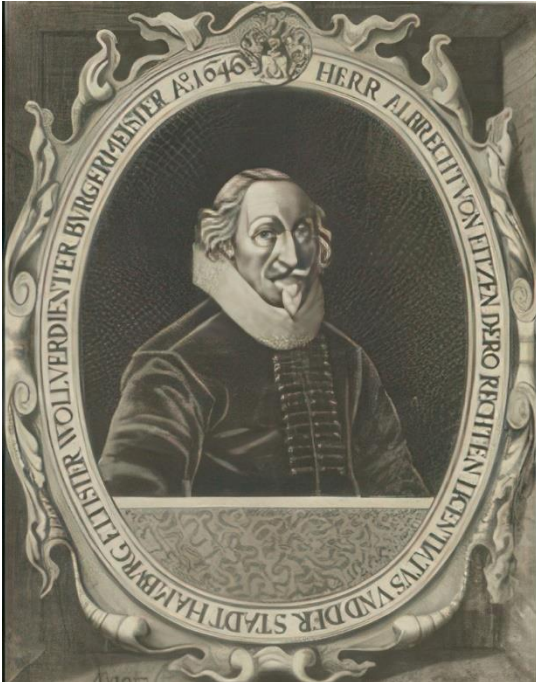
Eenmaal thuisgekomen herinnerde ik me zijn achternaam niet goed en meende dat die met een A begon. Ik dacht aan een Friese edelman, bijvoorbeeld *Van Aitzema* of *Van Aytta* en ging op internet zoeken.

Dat hij een Friese edelman was, bleek fout, maar mij werd wel duidelijk dat de man een bijzondere 17de eeuw was.

Van Aitzema of *Van Aytta* was dus niet zijn juiste achternaam. Met zijn voor-namencombinatie vond ik via informatie over het schilderij bij de *RKD – Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis*, dat zijn correcte achternaam *Van Eytzen* was. Ik ontdekte dat de officiële spelling in Duitsland nu *Von Eitzen* was, een nog steeds bestaande familienaam. De oorsprong lag in de twee dorpen Eitzen, ten zuiden van Hamburg.

Er stond onder het schilderij precies *Jr. Sebastian Ludolff Van Eytzen*, en over hem was heel wat bekend. Hij bleek een Hamburgse burgemeesterszoon die als ondercommandant van de schutterij in Amsterdam betrokken geweest was bij een ernstige schietpartij op de Dam in Amsterdam. Ook was hij regent in Weesp en later officier in Zweedse dienst. Via internet kwam ik over hem, zijn familie en nakomelingen meer te weten. Hiervan wordt verslag gedaan in dit stuk. (Zie ook figuur 3)

Natuurlijk blijven er vragen over. En zouden niet-digitaliseerde bronnen mogelijk nog meer antwoorden kunnen geven.

<4a

4b>

“DE MAGISTRAAT VAN WEESP”

Ir. Sebastiaan Ludolf van Eytzen, zoals hij meestal wordt genoemd, staat dus afgebeeld op het Weesper regentenstuk, maar wie daarop wie is is niet bekend. Er bestaat wel een afbeelding van zijn vader, de burgemeester van Hamburg, *Albrecht von Eitzen* (figuur 4a).

Gelet op de overeenkomstige gelaats-trekken is mijn vermoeden dat de schuin naar de kaart wijzende staande man op de achterste rij (figuur 4b), *Ir. Sebastiaan Ludolf van Eytzen* is.

Hij had ook een militaire betrekking. Hij wijst nadrukkelijk naar de kaart met de

fortificatieplannen voor Weesp op de tafel. Verder is hij in senioriteit de jongste Schepen, misschien ook een reden om te staan en niet te zitten.

Deze staande figuur toont mijns inziens gelijkenissen met Albrecht von Eitzen, zijn vader. Hij heeft donker haar en lijkt iets jonger dan de rest van de regenten. Als hij in 1616 geboren is, zou hij in 1652 circa 36 jaar oud geweest zijn.

Aan de lezer de vraag of mijn vermoeden onderschreven wordt.

SEBASTIAAN LUDOLF VAN EYTZEN & HET MATROZENOPROER VAN 1652

Volgens Duitse bronnen (1) zou Sebastiaan Ludolf van Eytzen “Obrist des Prinzen von Oranien” zijn geweest, vermoedelijk Overste in Staatse dienst. Een zoekpartij in het Nationaal Archief leverde niets op, maar ik vond wel iets anders!

Op 30 januari 1653 sprak het Hof van Holland remissie en pardon uit voor “Sebastiaan Ludolf van Zijtzen uit Amsterdam”, wegens een bevel om in Amsterdam op een menigte te schieten, waarna hij daar gevangen was gezet. In de toedracht schrijft het Nationaal Archief: “Suppliant is luitenant bij de Majoorcompagnie te Amsterdam. Op 22 september 1652 zou suppliant bevel om te schieten gegeven hebben tijdens een “oploop” in Amsterdam. Hoewel suppliant op verschillende manieren zijn onschuld kan bewijzen, vraagt hij toch gratie. Hij voelt zich niet gerust. Suppliant betaalt de proceskosten en moet binnen 6 maanden een verzoek tot interimement (= bekrachtiging of goedkeuring) indienen” (2).

Over “Het vergeten matrozenoproer van 1652” is door Frans Thuijs een artikel geschreven in het blad “Ons Amsterdam”, jrg. 68, nummer 10, oktober 2018, blz. 8 en

9, waarvan een geannoteerde versie op internet is te vinden (3). Hij schrijft dat tijdens de Eerste Engelse Oorlog door de Staten Generaal koopvaardij-schepen werden gevorderd, maar dat een aantal schepelingen daarvan niet of onderbetaald werd. Een deel van deze matrozen trok in september 1652 naar Amsterdam en eiste alsnog betaling. Dit liep uit op grote rellen bij een herberg bij de Herenmarkt. Hier zou de zenuwachtige commandant van de wacht, luitenant Sebastiaan van Eitzen, opdracht hebben gegeven het vuur te openen, wat hij overigens later ontkende. Twee mannen werden toen gedood. Enkele van de rebellerende zeelieden werden na de rellen ter dood veroordeeld en zouden enkele dagen later op de Dam worden opgehangen. Op de Dam was het toen een chaos en opnieuw moest de wacht onder leiding van Van Eitzen in actie komen. Deze keer werden acht personen gedood. Hierna werd gepoogd de zaak te sussen en moesten de officieren, die bevel tot schieten hadden gegeven worden gehoord. Of Van Eitzen nu wel of geen opdracht tot schieten had gegeven, bleef onduidelijk: de verklaringen spraken elkaar

tegen en hij ontkende uiteindelijk. Hij werd gearresteerd.

Bij de Staten van Holland werd een verzoek om amnestie ingediend. Waarschijnlijk omdat hij een zoon was van de burgemeester van Hamburg kreeg hij uiteindelijk gratie, op voorwaarde dat hij voor altijd uit Holland werd verbannen. Toevallig (?) bracht tegelijkertijd een delegatie uit Hamburg een bezoek aan Den Haag.

Ook in Van der Aa's Biografisch Woordenboek der Nederlanden staat dit verhaal (4)

en in de collectie Thysius van de Leidse Universiteitsbibliotheek is een pamflet beschikbaar, dat zijn verhaal samenvat: *Korte ende Klare aanwijsinghe vande onschult vanden Luytenant Sebastiaen Ludolf van Eitzen, over 't gepasseerde tot Amsterdam, den 20 Sept. Ao 1652* (5).

De basisstukken zijn ook online te lezen in de Confessieboeken in het Amsterdamse Stadsarchief van 23-09, op 26-09, op 27-09 en op 16-10-1652 (6).

AANWEZIGHEID IN WEESP

Hoe paste dit Amsterdamse gebeuren uit 1652 nu bij de aanwezigheid van Van Eitzen in Weesp? In het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen vond ik online de nodige informatie over hem.

Chronologisch vond ik:

1648: Ludolf van Eijtsen: regent van het Weeshuis als opvolger van Mr. Thomas Houtman, zaliger

1649: Ludolf van Eijtsen: regent Weeshuis

1650: Sebastiaen van Eijtsen: regent Weeshuis

1651: Sebastiaen van Eijtsen: Schepen

Dit verklaarde nog niet zijn aanwezigheid in Weesp, maar hij bleek door zijn eerste huwelijk in 1634 in het Weesper regentendom te zijn ingetrouwd. Kennelijk had hij een militaire betrekking in Amsterdam en kon hij tegelijk regent in Weesp zijn.

ZIJN DRIE HUWELIJKEN

Op 26 mei 1634 ging "Bastiaen Ludolff van Eyssen" uit Hamburg in Amsterdam in ondertrouw met Maria van Heusen. Hij woonde op de NZ Achtergracht en zij was van Weesp, geassisteerd met haar vader, Pieter Cornelisz. van Heusen (7). Uit dit huwelijk sproten twee zoons: Albertus en Daniël. Waar die werden geboren is nog niet gevonden, vermoedelijk Weesp.

Op 24 juni 1644 ging hij opnieuw in Amsterdam in ondertrouw, nu met Geertruijt Schellingers, en gaf aan weduwnaar

te zijn van ene Margarita of Margareta Doens. Deze inschrijving luidde:

"DTB 460, f. 466, 24 juni 1644:

Sebastiaen Ludolff van Eijtsen van Hamburg wedr. van Margarita Doens, wonen[de] tot hamborgh en Geertruijt Schellingers van A. out 24 jaar, geast. met haer vaeder Cornelis Schellinger, woon[ende] op de Coninxgracght. , [w.g. Sebastian Ludolf von Eitzen [en] Geertruijdt Schellingers (8). (Zie figuur 5)

A photograph of a handwritten signature in dark ink on aged paper. The signature reads 'Sebastian Ludolf von Eitzen' in a cursive script, followed by 'geerttruijdt Schellinger' and the year '1644'. The ink is somewhat faded and the paper shows signs of age.

Figuur 3: Ondertekening van de akte van ondertrouw in 1644

Kennelijk was hij na de dood van zijn eerste echtgenote (Maria Pietersdr van Heusen) hertrouwd, vermoedelijk te Hamburg. Over zijn tweede echtgenote, Margarita Doens, die dan voor juni 1644 moet zijn overleden heb ik tot dusverre niets kunnen vinden. Bij zijn derde huwelijk met Geertruijt Schellingers huwde hij opnieuw iemand met nauwe banden met de regentenkringen van Weesp. Uit het lidmatenboek van Weesp blijkt dat hij uit Hamburg teruggekeerd was. Maar niet

al te lang na zijn huwelijk in 1644 lijkt het erop, of hij weer was vertrokken. Want bij zijn inschrijving in het Lutherse lidmaten register van Weesp op 5 november 1645 staat: *Sebastian Ludolph van Eytten, uyt Hamborg, afgescheyden tot op sijn beterschap, versoent, vertrocken nae Hamborg* (9). Het dochtertje uit het derde huwelijk, Cornelia, was in Weesp Luthers gedoopt op 12 februari 1646. Was hij vertrokken toen zijn vrouw zes maanden zwanger was? Was er aanleiding tot ruzie?

EEN POËTISCHE VERMELDING

In een studie van Jillis Eijking van de Universiteit van Amsterdam over het manuscript *Verscheidene gedichten, Bestaande in Minne-, Lof-, en Eer-Rymen, Bruilofts-Dichten, Sonnetten, Lijk- en Graf-Dichten, Mengel-Rijm en Sangen* (Amsterdam, 1650) van Nikolaas (Claas) Seep (10) heeft deze de biografische gegevens van een aantal "juffrouwen" uit Weesp nageplozen. Eén gedicht is gewijd

aan Geertruydt Schellingers. Het luidt als volgt (hoofdletters door mij aangebracht, vdD):

*Wie ist die van liefd' derst roemen
Schellingers sal u liefde noemen
Geertruydt kan liefs kracht en aart
Gertruydt kan liefs lieve rancken
Schellingers wil de liefde dancken
Nu Van Eytse met haar paert.*

ZIJN OPVOEDING

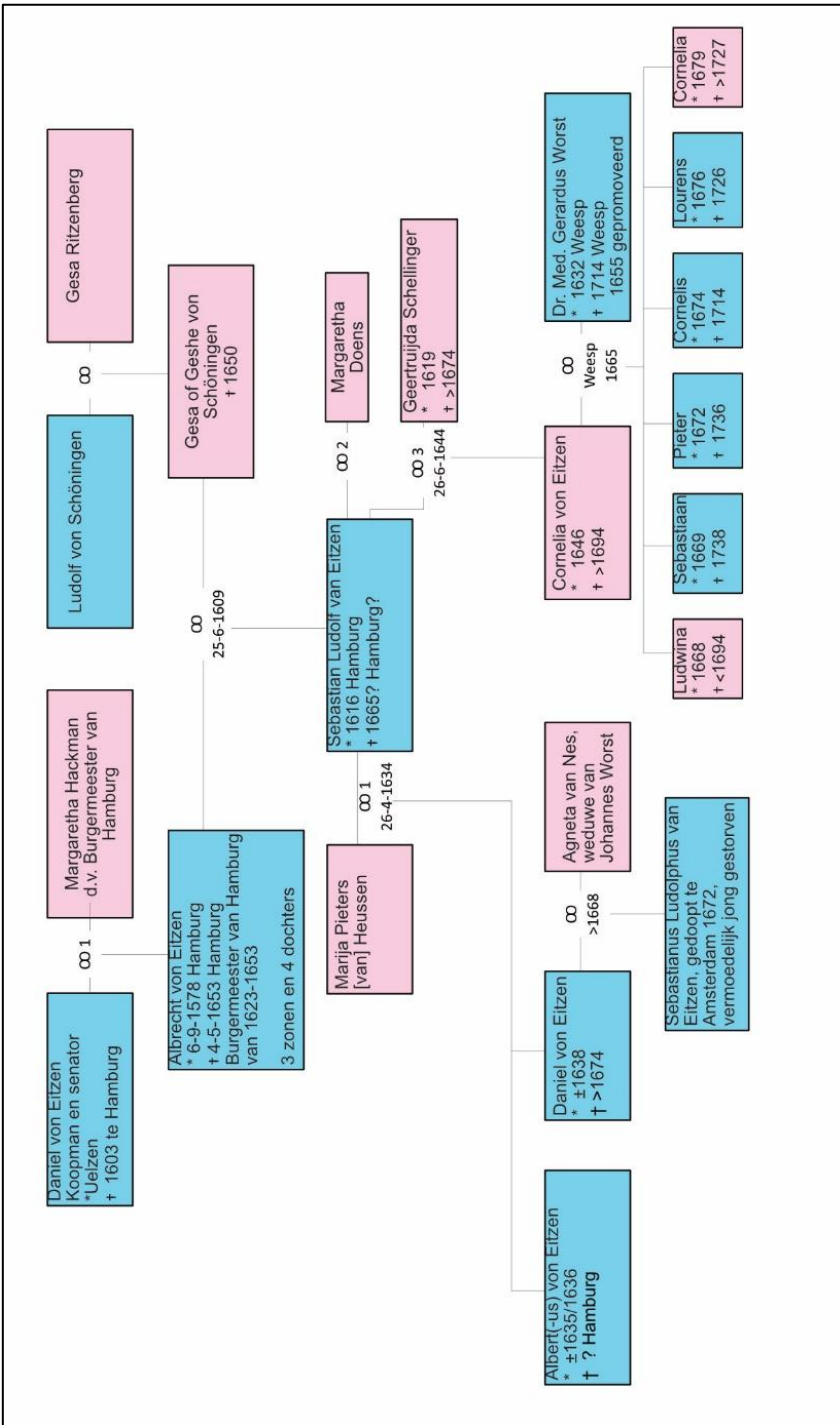
Over zijn opvoeding in Hamburg wordt een tipje van de sluier opgetild in de briefwisseling van Hugo de Groot. Een Remonstrants predikant te Den Haag, Assuerius Matthisius, schrijft op 16 oktober 1637 aan De Groot dat hij in Hamburg een Christian Pirner gekend heeft, die bezwaren had tegen de Lutherse kerkdienst en om toch een inkomen te verkrijgen zich "met paedagogie [...] bij de soonen van B[urgemeeste]r van Eijtzen [...] heeft beholpen" (11). Dit betreft dus Sebastiaan Ludolf en zijn jongere broer. Was hij van adel? Op het cartouche van het schilderij staat voor zijn naam I^r, de afkorting van Ion(c)ker. Met de I in plaats

van de J. In de akten werd hij vaak met het predicaat "Jonker" aangeschreven en ook bij zijn kinderen was dat zo.

De vader, burgemeester Albrecht von Eitzen werd op 17 november 1629 door keizer Ferdinand II Rittermässigen Adelstand verleend (12), waarbij ook een wapen werd gegeven. De familie werd vanwege dit wapen, met een ruit, ook omschreven als Von Eitzen zur Raute of als von Eitzen von der Raute.

Het vervolg vindt u in het komende nummer 130 van Amstelland

Figuur 4:
Stamboom
Sebastian
Ludolf Van
Eitzen

REGISTER AMSTELLAND

A

(Nieuw) Amerongen, 128/32
Aarden, 128/33
Aarseveen, 128/34
Akker, van den, 126/29
Albers, 128/20, 21, 22, 25
Amerongen, van 128/32
As, van 128/23, 26, 31, 32

B

Baars, 126/28
Backer, 128/25
Bakker, 126/25, 28, 30, 128/25, 29, 32,
33

Bakker,

Barneveld, 128/14

Barneveld, van 128/22, 24, 27, 28

Becol, 126/27

Beem, van 128/25, 30

Beemster, 128/22

Bekol, 126/27

Berrevoet, 126/30

Bezeij, van 126/23

Bezuin, 128/31

Bijland, 126/28

Blessius, 128/24

Bochoven, van 126/26

Boelen, 128/34

Boender, 126/23, 24

Boer, den 126/25, 28

Bokhoven, 126/26

Bonneveld, 128/18

Bonnouvrié, 128/30

Booms, 128/32

Borde, la 128/26

Bos 126/20, 22, 25, 29

Both, 126/22, 24, 28

Bouwman, 126/23

Brakman, 126/21

Brederode, van 128/15

Bree, 126/29

Breé, 126/29

Breugem, 126/21, 22, 25, 29

Breuren, 126/27

Briggen, van der 126/28

Broek, van den 128/19, 20, 21, 22, 24, 27

Broere, 126/27

Broertjes, 128/20, 21, 23, 26

Brugge, van der 126/28

Bruggen, van den 126/28

Buijs, 126/29

Buis, 126/29

Buitendijk, 126/24

Burik, 126/24

Buzik, 126/24

C

Compas, 128/23, 27

Cornelisse, 128/28

D

Daal van den Bosch, 128/33

Dam, van 126/26

Deetman, 128/23, 26, 31

Denters, 126/28

Dieleman, 126/30

Dijk, van 128/32

Dillewijn, van 128/26

Dolman, 128/21

Doolaard, 126/20, 22, 23, 26

Doorn, 128/32

Dorsen, van 128/23

Dorssen, van 128/23, 26, 31

Driel, van 126/20, 22, 24, 27

Drost, 128/25

Drueten, van 128/24

Duijn, 128/32

E

Ebink, 126/24, 27

F

Fenenga, 128/15

Fidder, 128/31

Fijan, 126/23

Fransen, 128/28

Fulpen, van 128/24

G

German, 128/29
Germanin, 128/29
Ginkel, van 128/24, 27
Goose, 126/26
Goosen, 126/26
Goudswaard, 126/22, 25, 26
Gouzwaard, 126/26
Graaf, de 126/27, 128/25, 30
Graaf, de
Graaf, van de 126/27
Graaf, van der 126/27
Graaff, de 128/34
Graauw, de 128/29
Griffioen, 128/21
Groeneveld, 126/24
Groeneweg, 126/24, 28
Groot, de 126/26
Grootendorst, 128/29, 33
Grotendorst, 128/29

H

Haak, 126/30
Haan, de 128/25, 28, 33
Haan, den 128/33
Haas, de 128/30, 34
Hage, 128/26, 31
Harscamp, van 128/27
Harskamp, 128/24
Harskamp, van 128/24, 27, 28, 32
Hartog, de 126/29
Hartog, den 126/25
Heijnemans, 128/14, 16
Heinemans, 128/15
Hempel, 126/24
Hennipman, 128/25
Hertog, de 126/29
Hertog, den 126/25
Hoek, 126/24
Hogenbirk, 128/20, 21, 23, 25, 26
Hogenhout, 128/22
Hogervorst, 126/22
Hölscher, 128/34
Holscher, 128/33
Hoogenbirk, 128/21
Hoogenboom, 126/28
Hoogenhoud, 128/34
Hoogenhout, 128/25, 30, 33

Hoogerbrugge, 126/22
Hoogwerf, 126/24, 28
Horn, 128/32
Horst, 128/30
Huisman, 126/28
Hulscher, 128/33
Hulst, van der 128/23

I

Ides, 128/26
Inderstroth, 128/28
Intveld, 126/24

J

Jonck, 't 128/34
Jong, de 128/19, 32
Jong, 't 126/22
Jonk, 't 126/22

K

Kat, 128/15
Keeselingen, 128/31
Kerkhoven, 126/29
Kievits, 126/24
Klijn, 128/29
Klooster, 128/23, 27
Kloot, van der 126/25, 29
Koeman, 128/26
Kompas, 128/23
Konijnendijk, 126/28
Koning, de 126/27
Kooi, 126/26
Kooij, 126/26, 128/26
Kooijman, 126/28
Koper, 128/21, 34
Korver, 128/34
Kruijswijk, 128/24, 28, 29
Kruithof, 126/29
Krul, 128/27

L

Laar, van der 128/26
Laborde, 128/26
Landheer, 126/25
Langeweg, 126/24, 27
Langstraat, 126/25
Leenen, van 126/23, 26
Leeuwen, van 128/25
Leijtjes, 128/30
Lievaart, 126/25

Ligt, 128/33
Lijtgen, 128/30
Lijtjen, 128/30
Lytjen, 128/30

M

Maat Jong, 126/27
Maat, 126/20, 22, 24, 27
Maats, 126/27
Mannen, 128/31
Matthijsen, 128/30, 34
Matthijse, 128/30
Mattijse, 128/30
Mattijssen, 128/31
Maurits, 126/22
Meij, ter 128/30
Meijden, van der 128/32
Meijer, 128/25, 30, 31, 33, 34
Meijnster, 126/24
Mensing, 128/30
Meulman, 128/26, 31
Moolenaar, 128/26
Moorel, 126/28
Morel, 126/28
Moret, 126/28
Mouris, 126/22
Mourits, 126/22
Mouw, 128/17
Mul, 128/27

N

Navers, 128/29
Neut, van der 128/22
Nieuw Amerongen, 128/32
Nieuw Amerongen, van 128/27
Nieuwamerongen, van 128/27, 32
Noij, de 128/30
Nooij, de 128/30
Nooy, de 128/30

O

Ooijen, van 126/28
Os, van 128/27
Oudbier, 128/17, 18
Overeem, 128/29
Overhand, 126/29
Overvliet, 126/22, 25, 29

P

Paul, 126/22, 25, 29

Peen, 128/27
Peetoom, 128/21, 23, 27
Pel, van 126/24
Pieters Graafland, 128/25, 28, 34
Plessius, 128/24, 28
Pol, 126/30
Polderdijk, 126/25
Pos, 128/25, 33
Putter, de 126/21, 23, 26, 30

Q

Quartel, (de) 126/27

R

Rademaker, 128/23
Raijmakers, 128/23
Ramaker, 128/23, 31
Rebel, 128/23
Reinderman, 128/14
Resoort, 126/26
Resvort, 126/26
Riemens, 126/20, 21, 23, 25, 30
Rij, van 126/22, 23, 26, 28
Rijn van, 128/21
Rijsoor(t), 126/26
Rijsoord, 126/26
Rodenburg, 126/29
Roest, 128/28
Roos, 126/27
Ruighaver, 126/27
Ruisch, 128/34
Ruiters, de 126/23

S

Saarberg, 126/29
Savert, 128/26
Scheele, 126/30
Schilperoord, 126/28
Schilperoort, 126/28
Schipper, 126/23, 128/22, 25, 30, 33
Schipper,
Schippers, 128/25
Schneijder, 128/21
Scholten, 128/29
Schoor, van der 126/24, 27
Schop, 126/27
Schotteling, 128/34
Schottelink, 128/30, 34
Schröderin, 128/30

Schuter, 128/34
Schutte, 128/20
Sijbestein, 128/22
Sijpesteijn, 128/25, 26
Slof, 128/29
Slooter, 126/27
Sneider, 128/21
Sol, 126/23, 25, 29, 30
Spaans, 128/22
Speelman, 128/28
Spenge, van 128/29
Spijker, 128/33
Stachouwer, 128/15
Staveren, van 128/20
Sterrenberg, 126/24
Stouthamer, 126/30
Stouw, van der 126/24
Swol, van 128/34

T

Termeij, 128/30
Tricht, van 128/30
Trigt, van 128/30, 34
Tyonk, 128/34

U

Uitterweiden, 128/31

V

Veen, van 128/31
Veenhuijzen, 128/29
Veld, in 't 126/22, 24, 27
Veldhuijzen, 128/30
Velpen, van 128/24
Velsen, van 128/30
Velt, in 't 126/27
Verbeek, 128/21, 22, 25
Verkerk, 126/26
Verwey, 128/33
Vink, 126/23, 26
Visee, 128/24, 27
Visser, 126/25, 26
Visser, de 126/30
Vlaanderen, 128/26, 32
Vlasakker, van de 128/31
Volker, 126/26
Volkert, 126/26

Vonk, 128/29, 33
Vos, 126/23, 128/21, 23, 26, 31
Vos,
Vries, de 126/24, 128/21
Vries, de
Vulpen, van 128/24, 27

W

Waal, van der 126/25
Wagenmaker, 128/23
Wagtendonk, van 128/20
Walter, 126/28
Walters, 126/28
Wattheij, 126/30
Wathij, 126/30
Weber, 128/25, 29, 30, 33
Weege, van de 126/30
Wege, van de 126/30
Weijde, van der 128/33
Westhoven, 128/34
Westland, 128/31
Wiering, 128/31
Wiesemijer, 128/24
Wiggelaar, 128/29
Wijnen, 128/24
Wijngaarden, van 126/20, 22, 24, 28
Wild, van der 128/22, 24, 29
Willemssen, 126/30
Willemstein, 126/27
Wilt, van der 126/24
Wilt, van der 128/22, 24, 29
Wingelaar, 128/29
Wischmeijer, 128/24, 28, 128/28
Wismeijer, 128/21, 22, 24
Wolfert, 126/30
Woudenberg, 128/27
Woudenberg, van 128/27

Z

Ziere, 126/25, 29
Zondermijer, 126/28
Zwalken, 126/28
Zwaneveld, 126/28
Zwol, van 128/33

Afdelingsbestuur

Voorzitter	K.E. (Ed) Mensink, voorzitter-asd@ngv.nl	
Secretaris, Redactie	W.B. (Wil) Furrer-Kroes secretaris-asd@ngv.nl	035 5267814
Lid, Communicatie, Webredacteur,	M.J. (Monique) Plat, webredacteur-asd@ngv.nl	
Penningmeester (wnd.)	penningmeester-asd@ngv.nl	020-7709309
Lid, Ledenadministratie	E.A.M. (Liesbeth) Stricker, liesbeth.stricker@planet.nl	
Lid	M. (Marjan) van der Knoop, vanderknoopm@gmail.com	
Lid	F.G.M. (Frank) Garnier garnier@planet.nl	
Afdelingsbibliotheek	secretaris-asd@ngv.nl	
Onze afdeling op Facebook	https://www.facebook.com/ngvasd/	

Lid worden van de NGV? Uw adres wijzigen? Dat en meer regelt u via:
ledenadministratie@ngv.nl Of per post via:

NGV-ledenadministratie,
Postbus 50,
3989 CB BUNNIK.

Redactie Amstelland

H.R.M. (Harry) Bovenkerk (contactpersoon), Mw. W. (Wil) Furrer-Kroes,
Mw. M. (Melanie) Vulsma-Kappers, E.J. (Erik) Wiersma, eindredactie / opmaak &
verzending. **Druk:** Total Copy, Aalsmeer

Amstelland 130 verschijnt rond 1 april 2023

Kopij & tips en ideeën graag naar

Harry Bovenkerk, amstelland@mailbox.org 06 1425 9954

Amstelland is een uitgave van NGV-afdeling Amsterdam e.o.

Opgericht 10 februari 1948

De afdeling omvat de gemeenten Amsterdam, Ouder-Amstel, Amstelveen, Diemen, Muiden, Weesp, Uithoorn, Aalsmeer, en een deel van Ronde Venen, Haarlemmermeer, Nieuwkoop en Wijdemeren.

Auteursrechten: © 2023 bij NGV afd. Amsterdam e.o. en/of auteurs. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is alleen toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Abonnement: Leden van de afdeling Amsterdam en omstreken ontvangen Amstelland gratis.

Andere NGV-leden ontvangen het blad eveneens gratis na bijkomend lidmaatschap van onze afdeling. Ook niet-leden kunnen zich abonneren. Meer informatie hierover bij penningmeester-asd@ngv.nl.

Toegang tot de NGV-site

Op 12 mei 2022 kreeg u een speciale mailing over het eenmalig opnieuw invoeren van het wachtwoord voor het inloggen op www.ngv.nl We begonnen toen met een schone lei zoals we vertelden.

Heeft u dat gedaan dan hoeft u nu niets te doen.

Maar anders vragen wij u nu dit stappenplan te volgen.

1. Ga naar: www.ngv.nl
2. Klik op: 'Mijn NGV'
3. Klik op: 'inloggen'
4. Klik op 'nieuw wachtwoord'
5. Voer uw emailadres (dat gebruikt wordt bij de ledenadministratie van de NGV; uw privé-emailadres) in.
6. De website stuurt naar dit mailadres een link om uw wachtwoord te wijzigen.
7. Zoek de mail op; kijk eventueel ook in uw spambox.
8. klik op de link in uw mail en voer een wachtwoord in; dit moet tweemaal.
9. Mocht dit niet werken, leg dan uw probleem voor in een email aan inloggen@ngv.nl; vermeld daarbij desgewenst uw telefoonnummer en wanneer u bereikbaar bent.

Amstelland in kleur

De eerste verandering die u waarschijnlijk zal zijn opgevallen, is dat de digitale *Amstelland* in kleur verschijnt. Eindelijk kunnen we weer wat we altijd wilden: uitkomen met een klassiek Amsterdam rode kleur (een kleur die drukkers de laatste jaren alleen nog als kleurendruk konden leveren; en dat was ons veel te duur.)

Verder treft u meer illustraties aan, bij voorkeur in kleur. We vragen auteurs daarom tegenwoordig ook nadrukkelijk het passende beeldmateriaal niet te vergeten.

Wat u ook zal opvallen, is dat meer artikelen in twee kolommen gezet zijn

waardoor we in praktijk net iets meer tekst kwijt kunnen,

De komende nummers zullen er ongetwijfeld nog kleine wijzigingen in de opmaak volgen. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van meer NGV-huisstijl kleuren.

De grootte van de letters zal echter wél hetzelfde blijven. Op elk beeldscherm kunt u het blad immers flink vergroten. Wij wensen u veel leesplezier!

Uw complete redactieteam